

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia października 2010 r.

**Pani
Agnieszka Lukosek
Kierownik Centrum Medycznego
ERKADE Spółka z o.o.
ul. Ujastek 5b
31-752 Kraków**

R/10/005
LKR-4110-01-02/2010

WYSTĄPIENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie skontrolowała Centrum Medyczne ERKADE Spółka z o.o. w Krakowie („Centrum”) w zakresie realizacji zadań położnych podstawowej opieki zdrowotnej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym przez Panią Kierownik 21 października 2010 r. oraz omówiono w tym dniu na naradzie pokontrolnej, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Centrum w skontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. Centrum prowadzone było w formie niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej, który, stosownie do wymogów art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.), był wpisany do właściwego rejestru prowadzonego przez Wojewodę Małopolskiego. Świadczenia wykonywały położne

posiadające odpowiednie kwalifikacje, potwierdzone zaświadczeniami o prawie do wykonywania zawodu położnej wydanymi przez Małopolską Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych w Krakowie. Pomieszczenia i urządzenia służące do udzielania świadczeń położnej poz odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568 ze zm.). Tym samym spełnione były wymogi formalno-prawne dla realizacji świadczeń położnej podstawowej opieki zdrowotnej („poz”) wynikające z umowy z dnia 14 stycznia 2010 r. z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ w Krakowie. Kontrola wykazała jednak nieprawidłowości polegające na:

- a) nieobjęciu jednej z 6 położnych w okresie od 7 do 29 lipca 2010 r. obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 136b ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.);
- b) braku w gabinecie położnej wyposażenia i sprzętu wymienionego w załączniku nr 3a do zarządzenia nr 72/2007/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju: podstawowa opieka zdrowotna, tj.:
 - zestawu do wykonywania opatrunków i podstawowego zestawu narzędzi chirurgicznych,
 - aparatu do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi,
 - słuchawki położniczej,
 - testów do oznaczania poziomu cukru w krwi,
 - glukometra.
- c) braku w zestawach przeciwwstrząsowych dwóch neseserów położnej niektórych leków oraz mniejszą od wymaganej liczbę ampułek części leków oraz brak niektórych leków i płynów infuzyjnych w gabinecie położnej, o których mowa w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wykazu produktów leczniczych, które mogą być doraźnie dostarczane w związku z udzielanym świadczeniem zdrowotnym oraz wykazu produktów leczniczych

wchodzących w skład zestawów przeciwwstrząsowych, ratujących życie (Dz. U. Nr 236, poz. 2000).

W trakcie kontroli NIK wymienioną wyżej położną objęto ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej świadczeniodawcy od 7 lipca 2010 r. oraz uzupełniono gabinet i neseser położnej w brakujący sprzęt i wyposażenie.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację pracy położnych i dostępność do ich świadczeń przez pacjentów, pomimo stwierdzenia szeregu nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na ograniczenie dostępności do świadczeń.

Na zewnątrz i wewnątrz siedziby Centrum zamieszczono większość informacji wymaganych umową z NFZ, przy czym w trakcie kontroli NIK stwierdzono brak informacji o:

- godzinach i miejscach udzielania świadczeń oraz numerach alarmowych ratownictwa medycznego – na zewnątrz budynku;
- zasadach zapisu pacjentów na porady i wizyty, trybie składania skarg i wniosków, prawach pacjenta, numerów telefonów alarmowych ratownictwa medycznego, adresu i numerów telefonu właściwego miejscowo rzeczownika Praw Pacjenta oraz numeru bezpłatnej infolinii Biura Praw Pacjenta przy Ministrze Zdrowia – wewnątrz budynku.

Wszystkie brakujące informacje uzupełniono w trakcie kontroli NIK.

Świadczenia realizowano zarówno w gabinecie położnej poz, jak i w środowisku (wizyty), w oparciu o harmonogram pracy położnych, zatwierdzony przez NFZ. W harmonogramie tym stwierdzono jednak brak dostępności położnych w godzinach od 17³⁰ do 18⁰⁰ od poniedziałku do środy oraz od 8⁰⁰ do 10⁰⁰ w czwartki, podczas gdy zgodnie z § 21 zarządzenia nr 72/2009/DSOZ Prezesa NFZ dostępność do świadczeń położnej poz ma być zapewniona od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰. Zauważyć jednak przy tym należy, że świadczenia położnej zapewniano od poniedziałku do piątku do godziny 20⁰⁰.

W trakcie kontroli NIK zaktualizowano harmonogram pracy położnych, zapewniając ciągłość świadczeń w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰.

Świadczenia w formie wizyt u pacjentów wykonywane były przez wszystkie 5 położnych Centrum, w tym jedna położna realizowała również świadczenia ambulatoryjne. Położna dostępna była w gabinecie, zgodnie z harmonogramem. Do 30 czerwca 2010 r. w Centrum odnotowano wykonanie 143 wizyt w warunkach ambulatoryjnych, przy czym w trakcie trwania czynności kontrolnych NIK, od 30 lipca 2010 r. do 16 września 2010 r. nie wykonano żadnych świadczeń w gabinecie położnej.

Zdaniem NIK na niewielką liczbę świadczeń w warunkach ambulatoryjnych wpływ może mieć brak wiedzy zadeklarowanych pacjentów Centrum o możliwości świadczeń położnych poz. Spośród 26 ankietowanych pacjentek, które nie korzystały ze świadczeń położnej w środowisku (wizyty patronażowe), zaledwie 11 znało adres i numer telefonu położnej, 21 dotychczas nie skorzystało z jej usług, a 8 nie pamięta okoliczności złożenia deklaracji położnej poz.

Na pozytywną ocenę dostępności świadczeń położnych wpływ miała także opinia ankietowanych przez NIK pacjentów. Zaletwie cztery spośród 67 osób, które wypełniły ankietę miało zastrzeżenia do dostępności położnych, ze względu na trudności ze skorzystaniem z usług położnej lub umówieniem się na wizytę (niedostępność w gabinecie bądź pod wskazanym numerem telefonu, niedotrzymanie terminu wizyty).

3. Według stanu na koniec czerwca 2010 r. Centrum miało 4 799 zadeklarowanych pacjentów. W pierwszym półroczu tego roku wykonano 219 wizyt w edukacji przedporodowej i 2 233 wizyt patronażowych. Z tytułu realizacji kontraktu w I półroczu 2010 r. Centrum uzyskało wynagrodzenie w łącznej wysokości 80,1 tys. zł, z czego 15,3 tys. zł w ramach stawki kapitacyjnej i 64,8 tys. zł za świadczenia dodatkowo płatne.

Ankietowane przez NIK pacjentki, u których w maju 2010 r. położne Centrum przeprowadziły wizyty patronażowe, nie zgłaszały istotnych zastrzeżeń do jakości świadczeń. Swoje zdanie w tym zakresie przedstawiło 41 ze 109 pacjentek, do których skierowano ankietę.

Pierwszą wizytę patronażową u 32 z 41 noworodków przeprowadzono w ciągu 48 godzin od chwili opuszczenia szpitala, w 8 przypadkach wizytę taką przeprowadzono w terminie późniejszym z przyczyn leżących po stronie pacjenta, a tylko w jednym przypadku ze względu na niedotrzymanie terminu wizyty przez położną.

Praca położnej oceniona została bardzo dobrze i dobrze przez 30 pacjentek, a przez 8 dostatecznie. Żadna pacjentka nie oceniła świadczeń położnej jako niedostatecznej. Zdaniem 30 pacjentek pomoc położnej była wystarczająca i spełniała ich oczekiwania, przeciwnego zdania było 11 pacjentek. Z kolei 32 ankietowane uzyskały w czasie wizyty położnej dodatkową wiedzę w zakresie pielęgnacji noworodka i postępowania kobiety w ciąży, a 6 nie uzyskało takiej wiedzy.

Uwagi ankietowanych pacjentek dotyczyły świadczeń położnych: zbyt małej pomocy przy nauce karmienia piersią, zbyt krótkich wizyt, małej ilości porad wpływających z inicjatywy położnej, pośpiechu położnej, braku informacji na temat postępowania

kobiety w okresie połogu, zbyt małej wiedzy położnej na temat zdrowia kobiety po cesarskim cięciu, braku zainteresowania zdrowiem matki.

W I półroczu 2010 r. stosunek liczby wykonanych przez położne Centrum wizyt patronażowych do liczby zgłoszonych noworodków wynosił 4,5, tj. powyżej minimum ustalonego na 4 takie wizyty w § 19 ust. 4 zarządzenia Nr 72/2009/DSOZ Prezesa NFZ. Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę na fakt wykonywania mniej niż 4 wizyt patronażowych u 21 z 41 ankietowanych pacjentek.

4. Formułując ocenę ogólną realizacji świadczeń położnych poz przez Centrum, Najwyższa Izba Kontroli nie uwzględnia oceny świadczeń zawartej w wystąpieniu pokontrolnym Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Krakowie z dnia 21 września 2010 r., gdyż 1 października 2010 r. Centrum wniosło zastrzeżenia, a sprawa do dnia dzisiejszego nie została ostatecznie rozstrzygnięta.

NIK zwraca jednak uwagę na szereg nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji medycznej świadczeń położnych, stwierdzonych w czasie kontroli przeprowadzonej w Centrum przez ten Oddział Funduszu, równoległe z kontrolą NIK.

W Centrum nie spełniono wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z 21 grudnia 2006 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 247, poz. 1819 ze zm.). I tak:

- nie prowadzono ewidencji zgłoszonych noworodków,
- nie prowadzono księgi przyjęć oraz księgi zabiegów w gabinecie położnej poz, o których mowa, odpowiednio, w 30 pkt 3 i 5 rozporządzenia;
- w dokumentacji indywidualnej brak było wpisów dotyczących oznaczenia środowiska epidemiologicznego, rozpoznania problemów pielęgnacyjnych i psychospołecznych, planu działalności położnej oraz adnotacji związanych z wykonywaniem czynności (§ 32 ust. 2 pkt 1 oraz § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia);
- do indywidualnej dokumentacji medycznej nie załączano informacji dotyczących imienia i nazwiska osoby upoważnionej przez pacjenta do otrzymywania informacji o stanie jego zdrowia i udzielonych świadczeniach oraz danych umożliwiających kontakt z tą osobą (§ 32 ust. 7 rozporządzenia).

Wyniki kontroli dokumentacji medycznej dotyczącej wszystkich 537 świadczeń rozliczonych przez Centrum za maj 2010 r. (511 wizyt patronażowych i 26 wizyt w edukacji przedporodowej) stanowiły podstawę do zakwestionowania przez NFZ tych świadczeń, ze względu na nieosiągnięcie celów wizyty. Dokumentacja ta nie zawierała

wszystkich informacji określonych w części II załącznika nr 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 139, poz. 1139 ze zm.). W konsekwencji tych nieprawidłowości Małopolski Oddział Wojewódzki NFZ zażądał zwrotu nienależnie przekazanych środków finansowych za maj 2010 r. w łącznej wysokości 13.317 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wykorzystanie uwag zgłoszonych przez ankietowane pacjentki w sposób zapewniający poprawę jakości udzielanych świadczeń;
- 2) prowadzenie dokumentacji medycznej zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 21 grudnia 2006 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 247, poz. 1819 ze zm.);
- 3) uwzględnianie w indywidualnej dokumentacji medycznej informacji o wszystkich czynnościach wykonywanych w czasie wizyty patronażowej, określonych w części II załącznika nr 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 139, poz. 1139 ze zm.).

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Kierownik w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia przez właściwą komisję NIK.